

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Mesleki Eğitimde Uluslararası Akreditasyon Süreci

Şebnem ÇOBAN, Cihan ÜNAL, Mustafa İLKAN

ÖZET

Akreditasyon, yetkili kuruluşlar tarafından, yapılan çalışmaların belirli standartlar çerçevesinde, kalitelerinin ve güvenilirliklerinin teyit edildiğinin kanıtıdır. Bununla birlikte eğitim sektöründeki akreditasyon kuruluşlarının, güvenilirliği ve geçerliliği olup olmadığı da göz önünde bulundurulması gereken önemli bir husustur. Günümüzde artan üniversite sayısı ve rekabetten dolayı, üniversitelerin eğitim kalitelerini göstermeleri açısından, akreditasyonlar büyük önem kazanmıştır. Mesleki eğitimde akreditasyonlar, hem mesleki eğitim veren öğretim kurumlarının bireysel değerlendirme yapmalarına katkı sağlamak, hem de verilen eğitime bir standart kazandırmak açısından çok önemlidir. Bunun yanında akreditasyon veren kurumların, akreditasyon almış kurumları yıllık değerlendirmeleri, bu kurumların eğitim kalitesini hem güncellemekte hem de arttırmaktadır. KKTC'de (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti) mesleki eğitim veren kurumlarda akreditasyon süreci, üniversite sayısı günden güne arttığından dolayı çok büyük önem kazanmıştır. DAÜ (Doğu Akdeniz Üniversitesi), ABET (The Accreditation Board for Engineering and Technology), ASIIN (Accreditation Agency for Degree Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics), FIBAA (Foundation for International Business Administration), ACA (The American Communication Association), AQAS (Agency for Quality Assurance through Accreditation of Study Programs), EDEXCEL (Higher National Diploma-HND-UK), gibi uluslararası geçerliliğe sahip akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilmiştir. Eğitim kurumlarının akreditasyonları, hem eğitim kurumuna hem de öğrencilere büyük avantajlar sağlamaktadır. Akredite edilmiş mesleki eğitim veren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin, standart ve yüksek kalitede eğitim aldıklarından dolayı eğitimlerine farklı bir ülkede devam etmelerine olanak sağlamaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilere iş olanakları açısından da büyük fırsatlar yaratmaktadır.

Anahtar kelimeler: akreditasyon, kalite, mesleki eğitim, standart

ABSTRACT

Accreditation is proof that certain commodities are in accordance with the determined standards of quality and reliability assigned by the competent authorities. In addition to this another important issue regarding accreditation is the reliability and validity of educational institutions. In today's world where there is an ever increasing number of universities being established, which inevitably creates competition amongst them, the acquirement of accreditation has gained even greater importance. Accreditation in vocational education and vocational training that contributes to making the individual assessment of educational institutions it is also crucial to provide a standard education. Institutions that have been accredited continue to receive annual evaluations in order to continue to improve the quality of education and its currency. Gaining accreditation for vocational educational institutions has become very important in the TRNC (Turkish Republic of Northern Cyprus) since the number of universities is increasing from day to day. EMU (Eastern Mediterranean University) has been officially accredited by the following institutions: ABET (The Accreditation Board for Engineering and Technology), ASIIN (Accreditation Agency for Degree Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics), FIBAA (Foundation for International Business Administration), ACA (The American Communication Association), AQAS (Agency for Quality Assurance through Accreditation of Study Programs), EDEXCEL (Higher National Diplomas-HND-UK). Institutions that have been accredited provide great advantages to both the students and the educational institutions likewise. Students who are studying in accredited vocational educational institutions will have the opportunity to continue with their studies in different countries, due to the officially accredited high quality education they will have received. This also creates great job prospects for the students.

Keywords: accreditation, quality, vocational education, standard

1. GİRİŞ

Günümüzde artan üniversite sayısı ve rekabetten dolayı, üniversiteler kalitelerini göstermek amacı ile markalaşmaya büyük önem vermektedirler. Markalaşmak için de üniversiteler akreditasyon sürecine girmişlerdir. Özellikle mesleki eğitim veren kuruluşların markalaşmadaki amacı hem eğitim kalitelerini arttırmak, hem de mezunlarına, aldıkları eğitimin güncel oluşundan dolayı iyi iş imkanları sağlamaktır. Markalaşma hem yerli hem de yabancı öğrenci potansiyelini, kaliteli ve güncel eğitim verildiğinden dolayı arttırmaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), bir üniversiteler adası olmakla ünlendiğinden, ülkemizde gün geçtikçe üniversite sayısı artmaktadır. Ülkemizdeki bir çok üniversitenin verdiği eğitim dilinin İngilizce olmasından dolayı, yabancı öğrenciler tarafından da çok fazla tercih edilmektedir. Ülkemizde bazı üniversitelerin verdikleri eğitimin kalitesini dünya standartlarına taşıması ve yeni açılan üniversiteler tarafından gölgelememesi için, markalaşma büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizdeki köklü üniversiteler, kalitelerini gösterip daha da güncelleyip arttırmak için uluslararası geçerliliğe sahip akreditasyon kuruluşlarınca akredite edilmeye (markalaşmaya) başlamışlardır.

2. ÜNİVERSİTELERDE AKREDİTASYONLARIN ÖNEMİ VE NEDENLERİ

Mesleki eğitim alacak olan kişilerin, alacakları eğitimin kaliteli, güncel ve çalışma alanlarında yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Mesleki eğitim alan kişiler, işverenlere, kalitesi ve güncelliği onaylanmış diploma, sertifika vb belgeleri sunmaları, hem onların önünü açmakta hem de aldıkları kaliteli eğitimi ispatlamaktadır (Onuncu Kalkınma Planı, 2013). Kaliteli ve güncel eğitim veren kurumların, bunu ispatlamak için akredite olmaya ihtiyaçları vardır. Akreditasyon süreci, mesleki eğitim veren kurumların, hem kendi içlerinde değerlendirme yapmalarına, hem de yetkili kuruluşlar tarafından değerlendirmelerine olanak sağlayan bir sistemdir (Aktan & Gencel, 2007). Akreditasyon aslında sonu olmayan, süreklilik arz eden, eğitim kurumlarının hem kendi içlerinde hem de akreditasyon kurumlarınca, belli periyotlarda denetlenmesi sürecidir.

Akreditasyonlara olan ilginin artmasının nedenlerinden bazıları:

- Okul harçlarının günden güne artması,

- Üniversite sayısının artması,
- Üniversitelerin uluslararası camiada üne kavuşması,
- Kalitesiz eğitim ve sahte diploma veren üniversitelerin açığa çıkması,
- Uluslararası mesleki eğitim veren kurumlar arasında, öğrenci ve öğretim görevlileri değişim programlarının kolaylaşması ve yaygınlaşması
- Eğitim için kullanılan araçların güncellenmesi ve yenilenmesi.

Yukarıda saymış olduğumuz unsurlar da akreditasyonların ne kadar önemli olduğunu büyük ölçüde ortaya koymaktadır.

3. KKTC ÜNİVERSİTELERİNİN AKREDİTASYONLARI

KKTC’de şu anda faaliyette olan on tane üniversite bulunmaktadır. Bunlar:

- Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (UKÜ)
- Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ)
- Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ)
- Girne Üniversitesi
- Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ)
- Akdeniz Karpaz Üniversitesi
- Lefkoşa İngiliz Üniversitesi
- İTÜ KKTC Eğitim ve Araştırma Yerleşkesi
- ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu

Yukarıda adı geçen üniversitelerden DAÜ, UKÜ, ve GAÜ uluslararası geçerliliğe sahip akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilmiştir. Yukarıda adı geçen diğer üniversitelerden bazıları da bu süreci başlatmak için adım atmışlardır.

Akreditasyon uygulamaları, kalitesiz eğitim veren kurumların çalışmalarını açığa çıkarmak ve bu hizmeti alacak olan bireyleri bu konuda bilgilendirmek için çok büyük önem arz etmektedir. Bir çok ülkede sahte diploma veren, diploma fabrikası olarak adlandırılan üniversiteler gün geçtikçe artmaktadır. Ülkemizde, bu kötü ünvan ile anılmak istemeyen köklü üniversitelerimiz, akreditasyon çalışmalarına başlayıp, başarılı bir şekilde sürdürmektedirler.

UKÜ’de Mühendislik Fakültesi bölümlerinden İnşaat Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK) tarafından, Güzel Sanatlar Fakültesi, Mimarlık Bölümü ise Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK) tarafından akredite edilmiştir. GAÜ’de Mühendislik programları da ASIIN (Accreditation Agency for Degree Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics) akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiştir.

4. DAÜ’DE AKREDİTASYON SÜREÇLERİ

KKTC’de giderek artmakta olan üniversite sayısından dolayı, üniversiteler arası kalite yarışı da doğru orantılı olarak artmaktadır. Adamızın en köklü üniversitesi olan DAÜ, bu rekabet sürecinde kendi kalitesini uluslararası alanda arttırmak ve aynı zamanda kalitesiz eğitim veren diğer üniversitelerden kendisini ayırmak için çeşitli akreditasyon kuruluşlarınca, akredite edilmiş ve edilmeye de devam etmektedir.

DAÜ uluslararası akreditasyonları ile dikkat çeken, 85 farklı ülkeden 17 bini aşkın öğrencinin eğitim gördüğü DAÜ akreditasyonlarına yenilerini ekleyerek Avrupa standartlarındaki eğitimini tescil ettirmiştir. (Üniversitem, 2014)

DAÜ’de bugüne kadar;

- ABET (The Accreditation Board for Engineering and Technology),
- ASIIN (Accreditation Agency for Degree Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics),
- FIBAA (Foundation for International Business Administration),
- ACA (The American Communication Association),
- AQAS (Agency for Quality Assurance through Accreditation of Study Programs),
- MİAK (Mimarlık Akreditasyon Kurulu – Architectural Accrediting Board),
- EDEXCEL (Higher National Diploma-HND-UK)
- vb. uluslararası geçerliliğe sahip akreditasyon kuruluşları tarafından akredite edilmiştir.

DAÜ Mühendislik Fakültesi,

- Elektrik - Elektronik Mühendisliği,

- İnşaat Mühendisliği,
- Makine Mühendisliği,
- Bilgisayar Mühendisliği,
- Endüstri Mühendisliği programları ABET akreditasyonuna,

İletişim Fakültesi,

- Gazetecilik (Türkçe),
- Halkla İlişkiler ve Reklamcılık (İngilizce / Türkçe),
- Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı (İngilizce),
- Radyo-TV ve Sinema (İngilizce / Türkçe) lisans programları ile
- İletişim, Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı ve Dijital Medya ve Film yüksek lisans programları ACA akreditasyonuna,

İngiliz Dili Eğitimi (ELT) Bölümü ve İç Mimarlık Bölümü AQAS akreditasyonuna,

Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu,

- Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Programı ASIIN akreditasyonuna,
- İşletme ve Ekonomi Fakültesi,
- Turizm Fakültesi,
- Bilgisayar ve Teknoloji Yüksekokulu,
- Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu ile
- İşletme ve Finans Yüksekokulu FIBAA akreditasyonuna,
- Mimarlık Bölümü MIAK akreditasyonuna sahiptir.

Bunun yanı sıra, Bilgisayar Teknoloji Yüksek Okulu ile Turizm ve Otelcilik Yüksek Okulu yetkili EDEXCEL merkezleridir.

5. DAÜ - BTYO'DAKİ AKREDİTASYON SÜRECİ

Bilgisayar ve Teknoloji Yüksek Okulu, DAÜ'nün kuruluşundan bu yana mesleki eğitim vermektedir. BTYO nüfusunun yarısından fazlası İngilizce eğitim veren tezsiz

master programı ve Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri (BTBS – IT) bölümünde, 35 farklı ülkeden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. BTYO bünyesinde bulunan ve aşağıda listelenmiş olan diğer tüm bölümler ise türkçe eğitim vermektedir.

- Bilgi Teknolojileri Master Programı (Tezsiz),
- 4 yıllık Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri (BTBS - IT)
- 3 yıllık programlar
 - İnşaat ve Teknik Çizim Teknolojisi
 - Muhasebe ve Vergi Uygulamaları
 - Bilgisayar Programcılığı
 - Elektrik - Elektronik Teknolojisi
 - Biyomedikal Cihaz Teknolojisi
 - Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik
- 2 yıllık programlar
 - Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik
 - İnşaat Teknolojisi
 - Bilgisayar Destekli Teknik Çizim
 - Bilgisayar Programcılığı
 - Harita ve Kadastro
 - Biyomedikal Cihaz Teknolojileri
 - Bankacılık ve Sigortacılık
 - Elektrik - Elektronik Teknolojisi
 - Muhasebe ve Vergi Uygulamaları

Alman Akreditasyon Konseyi tarafından akredite edilen 7 ajanstan biri olan Alman kökenli ASIIN, DAÜ ile birlikte BTYO – BTBS programını denetleyerek akredite etmiştir. ASIIN denetleme kurulunun, okul yönetimi, rektörlük , laboratuvar ve eğitim olanaklarını değerlendirdikten sonra kütüphane, müfredat, öğrenci eğitim çıktıları, ders işleme yöntemi ve tekniklerini inceleyip değerlendirdikten sonra akreditasyon süreci tamamlanmıştır. Akreditasyon süreci yaşayan bir süreç olup kalitenin sürekli olması için, kurum içi gerekli komite ve çalışma gruplarının oluşup kendi içinde denetleme yapmasını da gerektirmektedir.

DAÜ- BTYO'nun Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri (BTBS) programının ASIIN akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmesi ve ayrıca Avrupa Birliği'nde Bilgisayar Yazılım eğitiminde kalite belgesi olan EuroINF kalite belgesini almasının

ardından, bir çok Avrupa Birliği üniversitesinde İşletme alanındaki bölümleri akredite eden bir akreditasyon kuruluğu olan yine Alman kökenli FIBAA tarafından da akredite edilerek, KKTC ve bölge coğrafyasında bir ilk olma özelliğini taşıtmaktadır. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı ile Tıbbi Dokümantasyon programı akreditasyon sürecinden başarı ile geçerek FIBAA akreditasyonunu almıştır. DAÜ – BTYO, FIBAA ve ASIIN akreditasyonları ve kalite belgeleri ile Avrupa Yüksek Öğrenim alanına da girmiştir. (Üniversitem, 2014)

DAÜ’de Mesleki eğitim veren BTYO - BTBS bölümü EuroINF kalite belgesi ve ASIIN akreditasyonlarını alan KKTC’de ve bölgede bir ilk olma ünvanını taşıtmaktadır. Sonuç olarak, BTBS bölümü Avrupa Birliğinde eğitim veren bilgi teknolojileri (IT) bölümlerine denk gelen ve mezunlarına uluslararası arenada daha rahat çalışma ve iş bulma fırsatı yaratmaktadır.

5.1 DAÜ - BTYO’DA DEVAM EDEN AKREDİTASYON SÜRECİ

BTYO bünyesindeki tek 4 yıllık bölüm olan Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri (IT), 2011 yılında, Fen ve Mühendislik Bilimlerini Denetleme ve Akreditasyon Kurumu olan ASIIN tarafından akredite edilmiştir. İnşaat Teknolojisi (2 ve 3 yıllık), Elektrik – Elektronik Teknolojisi (2 ve 3 yıllık), Biyomedikal Cihaz Teknolojileri (2 ve 3 yıllık), Bilgisayar Programcılığı (2 ve 3 yıllık), Harita ve Kadastro (2 yıllık) programları, ASIIN tarafından , eylül 2014 tarihinden başlatılmış oldukları akreditasyon sürecini, 2015 yılının dördüncü çeyreğinde tamamlamayı hedeflemektedirler. Yukarıda belirtilen programların eğitim dili türkçe olmasına rağmen, ders notları başta olmak üzere, tüm müfredat ingilizce diline çevrilmiş ve güncelleştirilmiştir. Bu süreçte eğitim ve öğretim materyalleri güncelleri ile değiştirilmiş, bilgisayar, elektrik – elektronik, topoğrafya ve diğer uygulama laboratuvarlarına güncel teknolojinin kullanıldığı modern aletler alınmıştır. Bu da bölümlerimizin öğrenci sayılarını arttırmasına ve bu bölümlerin kalitelerini standartlaştırmasına olanak sağlayacaktır. Bu sürecin tamamlanmasının ardından DAÜ – BTYO’daki tüm bölümler bulunduğu coğrafyada bir ilki gerçekleştirip Meslek Yüksek Okulu olarak ilgili kuruluşlar tarafından akredite edilecektir. Bu bağlamda DAÜ – BTYO bölümleri hem rakiplerinin bir adım önüne geçecek hem de tercih edilme sebeplerini arttıracaktır.

6. AKREDİTE OLAMANIN AVANTAJLARI

Akreditasyonlar, eğitim kurumlarında verilecek olan hizmetlerin kalitesini, geçerliliğini ve güncelliğini standartlaştırmaktadır. Ancak sürekliliği sağlamak için akreditasyonların belirli aralıklarla yenilenmesi gerekmektedir (Rehber, 2002).

Mesleki eğitimde akreditasyon çalışmaları, ilgili kuruma ve bu kurumdan hizmet alacak olan bireylere bir çok avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajları şöyle sıralayabiliriz.

- Bir eğitim kurumunun mükemmeliyet standartlarını sağlayıp sağlamadığı, akreditasyonlarla kanıtlanabilir.
- Akreditasyonlar mezunların kolay iş bulabilmelerini ve işverenlerin de bu akreditasyonlar sayesinde başvuran adayların kaliteli bir eğitim alıp almadıkları konusunda avantaj sağlar.
- Transfer işlemlerinde akreditasyonlar, standart bir sistem olduğundan öğrencilere kolaylık sağlar.
- Akreditasyonlar öğrenci – öğretim elemanı değişim programlarında büyük kolaylıklar sağlar.
- Uluslararası geçerliliğe sahip olan bir eğitim kurumunun almış olduğu akreditasyonlar, öğrencilerin ve velilerinin kuruma olan güvenini artırır.
- Medya aracılığı ile yapılan tanıtımlarda, akreditasyonlara sahip olan eğitim kurumların, kaliteli öğrencilere ulaşmasını kolaylaştırır.
- Akreditasyonlar, öğrenci sayılarının artmasında büyük rol oynar.
- Üçüncü dünya ülkelerinden gelen, bu kurumlarda eğitim alıp mezun olan veya eğitimlerine devam eden öğrencilerin deneyimleri ve ilgili eğitim kurumları adına yayınlamış oldukları makale veya reklamlar yine bu ülkelere öğrenci akışını artırıp hızlandırmaktadır.
- Eğitim kurumlarının, derslerde kullandıkları materyalleri sürekli güncelleyip, günümüz teknolojisini yakından takip etme olanağı sağlar.
- Mezun olan öğrencilerin uluslararası geçerliliğe sahip diploma ve benzeri belgelere sahip olurlar.

7. SONUÇ

Akreditasyon, birçok ülkede ve sektörde topluma sunulan program ve hizmetlerin niteliklerinin standart bir yaklaşımla güvence altına alınması için geliştirilen bir yöntemdir. Akreditasyon süreci bir kuruluşta çalışanlar arası diyaloları iyileştiren, kurumun daha iyiye gidebilmesi için vizyon belirleyen, verilen hizmetten yararlanan tüketicilere hizmetin niteliği hakkında bilgi veren bir sistemdir.

Küreselleşen dünyamızda, Avrupa Birliği ile entegrasyon politikalarını benimsemiş olan ülkemizin, eğitim kurumlarının da entegrasyona uygun bir hale getirilmesi, bu süreçteki önemli aşamalardan biridir. Üniversitelerin, hem eğitim öğretim hem de akademik üretkenlik gibi temel işlevlerini nitelikli bir biçimde yerine getirebilmeleri için, kalite güvencesi'ni sağlaması önemli bir gerekliliktir. Bu gereklilikler de ancak uluslararası geçerliliğe sahip kuruluşlar tarafından güvence altına alınıp süreklilikleri sağlanabilir.

DAÜ-BTYO büyesinde bulunan, BTBS bölümü uluslararası akreditasyon kurumu olan ASIIN tarafından akredite edildikten sonra, üçüncü dünya ülkelerinden gelen, hem yeni öğrenci, hem de transfer öğrenci akışını hızlandırmış ve yükseltmiştir.

8. KAYNAKÇA

Erkan Rehber, Yüksek Öğretimde Kalite Sorunu ve Akreditasyon, Bursa, Uludağ Üniversitesi yayını, 2002.

Akreditasyonlar, Denklikler, Sıralamalar, Uluslararası Üyelikler ve Sertifikalar, Doğu Akdeniz Üniversitesi, <http://ww1.emu.edu.tr/tr/dau-hakkinda/akreditasyonlar-denklikler-siralamalar-uluslararasi-uyelikler-ve-sertifikalar/c/597> , (ET: 05.05.2015)

Akreditasyonlar ve Üyelikler, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, <http://www.ciu.edu.tr/hakkimizda/akreditasyonlar-ve-uyelikler/> , (ET: 05.05.2015)

Akreditasyonlar, Girne Amerikan Üniversitesi , <http://www.gau.edu.tr/> , (ET: 05.05.2015)

Aktan Coşkun Can, Gencil Ufuk, Yüksek Öğretimde Akreditasyon, Yaşar Üniversitesi Yayını, İzmir, 2007